

Onderzoeksvoorstel Frauderisicofactoren

Auteur/onderzoeker Buitenkamer: Pieter van der Hoeven Hogeschool Inholland.
Onderzoek vindt plaats in samenwerking IFFC en Hogeschool Inholland.

Diverse eerdere onderzoek leggen verband tussen bedrijfscultuur en het risico van fraude in ondernemingen:

Uit de hoek van de accountancy tonen Abernethy e.a. (2012) op basis van statistische analyse aan, dat bepaalde cultuuraspecten (met name "focus-on-self") een prikkel kunnen vormen om financiële data te manipuleren. Zo'n cultuur wordt deels bepaald door de beloningsstructuur.

Ook statistisch onderzoek van Cools (2005) legt verband tussen beloningsstructuur en controleactiviteiten in onderneming.

Een samengestelde studie van Desmet e.a. (2015) legt daarentegen verband tussen marktomstandigheden en frauduleus handelen.

Met betrekking tot de vraag wie dergelijke normoverschrijding aan het licht moet brengen laat een eigen analyse (vdHoeven e.a., 2015) zien daarover geen eensluidendheid bestaat.

In het verlengde van bovenstaande onderzoeken is het interessant om na te gaan of in geval van aangetroffen manipulatie hiervoor een bron aan te wijzen valt in de vorm van cultuur en beloningsstructuur. Accountants beoordelen bij de opdrachtaanvaarding opdrachtgevers op hun integriteit, onder meer aan de hand van de achtergrond van de bestuursleden (strafblad, media-aandacht, opleiding, ...) en mogelijke externe prikkels (vanuit markt, aandeelhouders, ...).

De richtlijnen voor de Accountantscontrole (NIVRA, 2002) vermelden (in bijlage 1 van de frauderichtlijn 240) expliciet een aantal risicofactoren. Dit onderzoeksvoorstel neemt deze frauderisicofactoren als uitgangspunt. Op basis van mediapublicaties wordt van een aantal aan het licht getreden manipulaties nagegaan welke frauderisicofactor op welke wijze leidde tot de uiteindelijk geconstateerde fraude.

Daarmee moet dit onderzoek leiden tot een beter inzicht in de mechanismes die optreden bij fraude. Het onderzoek gebruikt openbare bronnen in de veronderstelling, dat niet-openbare bronnen niet systematisch toegankelijk zijn voor dergelijk onderzoek.

Bronnen

Abernethy, M. A., Bouwens, J., & Van Lent, L. (2012). *Ethics, performance measure choice, and accounting manipulation*. Working paper, Tilburg University, available at: <http://feweb.uvt.nl/pdf/2012/ethics.pdf>, consulted at 15.09.

Cools, K. (2005). *Controle is goed vertrouwen nog beter*. Uitgeverij Van Gorcum.

Desmet, P. T., Hoogervorst, N., & Van Dijke, M. (2015). Prophets vs. profits: How market competition influences leaders' disciplining behavior towards ethical transgressions. *The Leadership Quarterly*, 26(6), 1034-1050.

Hoeven, P. van der, Jonker, B., Peij, S., Stouten, S. (2015) Accountant, houd je bij de cijfers, *Goed Bestuur & Toezicht*, 2015-1, 30-34

NIVRA, N. (2002). Richtlijnen voor de Accountantscontrole.